

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet "Vändpunkt Sverige" (SOU 2010:28)

Vetenskap & Allmänhet, VAs, yttrande över Teknikdelegationens betänkande *Vändpunkt Sverige* (SOU 2010:28).

Vetenskap & Allmänhet, VA, är en ideell förening vars syfte är att främja dialog mellan vetenskap och samhället i stort, särskilt de unga. VAs uppdrag omfattar alla vetenskapliga discipliner, där matematik, naturvetenskap, teknik och IKT utgör viktiga delar.

VA delar Teknikdelegationens framtidsvision för Sverige. Det behövs samsyn, samverkan och uthållighet för att förändra attityder och värderingar till kunskap i allmänhet, och matematik, naturvetenskap, teknik och IKT i synnerhet.

I VAs studier framkommer att människors värderingar och bakgrund har tydligt samband med deras attityder till kunskap (VA-rapport 2010:2). Vi vet också från våra studier att ungdomar ser kunskap som viktigt och positivt. Samtidigt har vissa forskningsrelaterade ord sämre klang för unga än för de flesta vuxna, och bilden av forskare och ingenjörer är i stor utsträckning stereotyp (VA-rapport 2007:5).

VA välkomnar därför delegationens slutsats att vuxenvärlden måste bli mer lyhörd för vad ungdomar tycker och efterfrågar. Samtidigt vill vi starkare betona vikten av direkta möten och dialog i samverkanssatsningar – till exempel genom att låta forskare möta både elever och lärare i skolan.

Barn och ungdomar går dock inte bara i skolan, utan har också en fritid där de möter vuxna i olika sammanhang. I en studie som VA gjorde 2005 ansåg de flesta lärare att eleverna framför allt utvecklar sina idéer på fritiden – inte i skolan (VA-rapport 2005:2). För att åstadkomma långsiktighet och hållbarhet i satsningar på unga behöver fler arenor än skolan omfattas.

Därför instämmer VA i delegationens slutsats att ungdomars kunskaper och värderingar utvecklas även på fritiden, och att kommunerna är viktiga när det gäller att erbjuda meningsfulla fritidsaktiviteter och mötesplatser för unga. VA vill dessutom betona föräldrars och andra vuxnas roll för det informella lärandet.

Science centers är centrala aktörer som utgör mötesplatser för såväl informellt lärande som för skolan. Internationell forskning visar att de ger resultat. Vi är därför förvånade över att de inte nämns i betänkandet över huvud taget.

Teknikdelegationens kampanj ”Den breda linjen” var väl genomförd, med noggrann problemanalys, slagkraftiga budskap och ordentlig uppföljning. Detta utgör en bra grund för ett fortsatt och långsiktigt arbete med att påverka den ofta negativt dominerade bilden av utbildningar och yrken inom matematik, naturvetenskap, teknik och IKT. För att på sikt förändra attityderna är det viktigt att fortsatta satsningar görs och att de baseras på erfarenheterna från kampanjen.

I en studie som VA genomförde 2007 framkom att fler än fyra av tio projekt som syftade till att stimulera ungas intresse för naturvetenskap och teknik enbart utvärderats med avseende på verksamheten, inte dess effekter. Nästan lika många, 35 procent, hade inte utvärderats alls (VA-rapport 2007:7). VA instämmer med delegationen i att utvärdering är viktig och vill understryka att utvärderingar måste inriktas på långsiktiga effekter och resultat för att kunna ge underlag för framtida beslut.

VA vill avslutningsvis framhålla att betänkandet är välskrivet och ger en bra sammanställning av kunskapsläget på området. Samtidigt vill vi uttrycka vår tillfredsställelse över att målgruppen ungdomar var väl representerad i delegationen genom tre unga ledamöter.

Vetenskap & Allmänhet, VA

Dan Brändström
Styrelseordförande

Karin Hermansson
Utvecklingschef